

Euroopa Liidu asjade komisjoni tegevuse ülevaade Riigikogu XIII koosseisu VIII istungjärgul (1.07.-31.12.2018)

Euroopa Liidu asjade komisjoni koosseis

Esimees: Toomas Vitsut (Keskerakonna fraktsioon)

Aseesimees: Jaak Madison (Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsioon)

Liikmed:

Dmitri Dmitrijev (Eesti Keskerakonna fraktsioon)

Monika Haukanõmm (Eesti Vabaerakonna fraktsioon kuni 13. detsembrini, alates 16. novembrist fraktsioonitu)

Andres Herkel (Eesti Vabaerakonna fraktsioon, alates 13. detsembrist)

Tiina Kangro (Isamaa fraktsioon, alates 8. oktoobrist fraktsioonitu)

Johannes Kert (Eesti Reformierakonna fraktsioon)

Tarmo Kruusimäe (Isamaa fraktsioon)

Viktoria Ladõnskaja-Kubits (Isamaa fraktsioon, alates 16. oktoobrist)

Oudekki Loone (Eesti Keskerakonna fraktsioon)

Marko Mihkelson (fraktsioonitu, kuni 16. oktoobrini)

Marianne Mikko (Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon)

Liisa Oviir (Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon, kuni 23. augustini)

Eevi Paasmäe (Eesti Keskerakonna fraktsioon, vahemikus 23. august - 14. september)

Kalle Palling (Eesti Reformierakonna fraktsioon)

Keit Pentus-Rosimannus (Eesti Reformierakonna fraktsioon)

Barbi Pilvre (Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon, alates 23. augustist)

Siret Kotka-Repinski (Eesti Keskerakonna fraktsioon, alates 14. septembrist)

Taavi Rõivas (Eesti Reformierakonna fraktsioon)

Tiit Terik (Eesti Keskerakonna fraktsioon)

Urve Tiidus (Eesti Reformierakonna fraktsioon)

Istungite arv

Ajavahemikus 1. juuli kuni 31. detsember 2018 toimus **36** Euroopa Liidu asjade komisjoni istungit, millest **5** olid ühisistungid väliskomisjoniga. Ühisistungitel käsitleti:

- 1) 16. juuli välisasjade nõukogu (13.7);
- 2) 15. oktoobri välisasjade nõukogu, 16. oktoobri üldasjade nõukogu ja 18. oktoobri ülemkogu (12.10);
- 3) 25. novembri artikkel 50 ülemkogu (22.11);
- 4) 10. detsembri välisasjade nõukogu (7.12);
- 5) ELi poliitika teostamine, 13-14. detsembri ülemkogu (10.12).

Riigikogu sügisistungjärgul toimus ka iga-aastane ELi teemaline arutelu Riigikogu täiskogus. 11. detsembril toimunud arutelu algas peaministri ülevaatega valitsuse ELi tegevusest ja ELAKi esimehe Toomas Vitsuti ettekandega. Fraktsioonide poolsete ettekannetega osalesid debatis Taavi Rõivas, Marianne Mikko, Mart Nutt, Andres Herkel ja Jaak Madison.

ELi algatused

ELi asjade komisjon (ELAK) määrati Riigikogu VIII istungjärgul **63** ELi asja juhtivkomisjoniks, millest **47** olid ELi õigusakti eelnõud, **3** teatised, **1** konsultatsioonidokument ning **10** algatuste paketid, sisaldades mitut õigusakti eelnõu või ka poliitikadokumenti. Valitsus esitas Riigikogule seisukoha andmiseks ka **2** muud ELi küsimust, mis puudutasid Euroopa Stabiilsuse mehhanismi (ESM) reformi ja Euroopa Investeerimispanka põhikirja muutmist.

ELi algatuste puhul ELAK toetas **86%** valitsuse poolt ettevalmistatud läbirääkimiste seisukohti. **9** asjas otsustas ELAK teha valitsuse seisukohtades muudatusi või täiendusi¹. **55** ELi algatuste puhul kujundas ELAK oma seisukoha konsensuslikult, hääletus fikseeriti **13%** otsuste puhul². ELAK ei esitanud ühtegi põhjendatud arvamust ELi algatuste vastuolu kohta subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse nõuetega.

Olulisemad 2018. a teisel poolaastal ELAKis menetletud ELi algatused olid:

- 1) ELi piirihalduse ja tagasisaatmise pakett (14.12);
- 2) Eesti seisukohad Euroopa stabiilsusmehhanismi (ESM) reformi aruteludes (7.12);
- 3) Nõukogu otsuse eelnõu ELi omavahendite süsteemi kohta (16.11);
- 4) Määruse eelnõu ühinemiseelse abi rahastamisvahendi kohta (26.10);
- 5) Määruse eelnõu digitaalse Euroopa programmi kohta (26.10);
- 6) Euroopa teaduse programmi (Horisont) rahastamise pakett (19.10);
- 7) Direktiivi eelnõu liidu õiguse rikkumisest teatavate isikute kaitse (vilepuhujad) kohta (8.10);
- 8) Määruse eelnõu hariduse-, koolituse-, noorte- ja spordiprogramm (Erasmus) kohta (28.9);
- 9) Plasttoodete keskkonnamõju vähendamise direktiivi eelnõu (28.9);
- 10) Määruse eelnõu Euroopa ühendamise rahastu kohta (28.9);
- 11) Direktiivi eelnõu ELi viisainfosüsteemi muutmiseks (21.9);
- 12) Uuendatud ELi järgmise perioodi eelarveraamistiku läbirääkimiste seisukohad (16.7);
- 13) Ühinguõiguse pakett (13.7).

ELAK kujundas Riigikogu seisukoha lähtudes valdkondlike komisjonide arvamustest, mida oli **72**.

Arvamuse andja	Arvamuste arv (nr)	Arvamuste arv (% kõigest)
Majanduskomisjon	17	24
Rahanduskomisjon	14	19
Õiguskomisjon	11	15
Põhiseaduskomisjon	8	12
Kultuurikomisjon	6	8
Keskkonnakomisjon	5	7
Väliskomisjon	5	7
Riigikaitsekomisjon	3	4
Sotsiaalkomisjon	2	3
Maaelukomisjon	1	1
Kokku	72	100

Lisaks kujundas ELAK Riigikogu seisukoha Kreeka finantsabi programmi viimase ülevaatusse ning programmijärgse järelevalve ja võlaleevenduse kohta (2.7).

Euroopa Ülemkogu ja ELi Nõukogu istungid

Perioodi jooksul töötas ELAK **50** ELi tasandi ministrite kohtumise materjaliga. Nendest kohtumistest **4** puhul oli tegemist kas Euroopa Ülemkogu või valitsus- ja riigijuhtide tippkohtumisega. Ülejäänud ministrite kohtumistest **33** olid ELi Nõukogu ametlikud istungid ja **13** mitteametlikud kohtumised. ELAK otsustas **97%** juhtudest anda valitsusele ELi töös osalemiseks mandaadi konsensuslikult toetades valitsuse seisukohti. Ühel korral otsustas ELAK valitsuse seisukohtades teha rõhuasetuse³ ja

¹ Muudatusi, täiendusi ja rõhuasetusi tehti järgmistes teemades: kellakeeramise lõpetamise direktiivi eelnõu (30.11), digitaalse Euroopa programmi määruse eelnõu (26.10), Erasmus programmi määruse eelnõu (29.9), plasttoodete keskkonnamõju vähendamise direktiivi eelnõu (28.9), maanteed taristu ohutuse direktiivi eelnõu (24.9), keskkonnasõbralike ja energiatõhusate maanteeõidukite direktiivi eelnõu (21.9), kellakeeramise lõpetamise avalik konsultatsioon (16.8), veebipõhiste vahendusteenuste määruse eelnõu (16.7), tarbijakaitse eeskirjade jõustamise direktiivi eelnõu (16.7).

² Hääletusega otsustati järgmiseid teemasid: piirihalduse ja tagasisaatmise pakett (14.12), terroristliku veebisu leviku tõkestamise määruse eelnõu (3.12), integreeritud piirihalduse ja Sisejulgeolekufondi määruse eelnõu (22.10), Euroopa Kaitsefondi määruse eelnõu (19.10), Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi määruse eelnõu (19.10), aktsiisi üldise korra direktiivi eelnõu (15.10), ELi eelarveraamistik (16.7), tarbijakaitse eeskirjade jõustamise direktiivi eelnõu (16.7).

³ Rõhuasetus tehti järgmise nõukogu koosseisu puhul: mitteametlik konkurentsivõime nõukogu (13.7)

17 korral võttis ELAK esitatud informatsiooni teadmiseks. 1 korral fikseeriti ELAKi istungil ELi ministrite tasandi kohtumiste kontekstis ELAKi liikmete eriarvamused⁴.

Seoses Euroopa Ülemkogu ja ELi Nõukogu ametlike ning mitteametlike kohtumistega olid ELAKisse kutsutud ministrid. Ministrite osaluse protsent oli 56.

Ministri nimi	Kutsutud (korda)	Osalet (korda)	Osalus (%)
Peaminister Jüri Ratas	4	4	100
Välisminister Sven Mikser	6	4	67
Majandus- ja taristuminister Kadri Simson	6	0	0
Rahandusminister Toomas Tõniste	7	3	43
Siseminister Andres Anvelt	3	2	67
Justiitsminister Urmas Reinsalu	3	2	67
Keskkonnaminister Siim Kiisler	6	2	33
Maaeluminister Tarmo Tamm	5	2	40
Tervise- ja tööminister Riina Sikkut	3	3	100
Sotsiaalkaitseminister Kaia Iva	0	0	-
Haridus- ja teadusminister Mailis Reps	5	3	60
Kultuuriminister Indrek Saar	0	0	-
Kaitseminister Jüri Luik	2	0	0
Ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister Rene Tammist	3	2	67
Ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister Urve Palo	0	0	-
Riigihalduse minister Janek Mäggi	0	0	-
Eesti eriesindaja ELi juures Matti Maasikas (üldasjade nõukogu)	6	6	100
Kokku	59	33	56

Parlamentaarset kuulamised

ELAKis toimus 4 parlamentaarset kuulamist:

- 1) Austria EL Nõukogu eesistumise prioriteedid (10.9);
- 2) Ülevaade ELi toetuste kasutamisest Eestis (9.11);
- 3) Ülevaade valitsuse tegevusest ELi poliitika teostamisel (Riigikogu täiskogu debati ettevalmistamine) (10.12);
- 4) Ülevaade hetkeseisust Ühendkuningriigi ELi lahkumisleppe ja tulevikusuhte läbirääkimistel (17.12).

Lisaks arutas ELAK kahel istungil Riigikogu Kantselei poolt koostatud ELi asjade menetlemise analüüsi (3.12, 10.12) ning edastas Riigikogu vastused ELi liikmesriikide parlamentide ELi komisjonide konverentsi (COSAC) küsimustikku.

Komisjoni välistegevus

ELAKi visiidid ja välislähetused:

- 1) 8.-9.7. ELAKi aseesimees Jaak Madisoni osalemine COSACi esimeeste kohtumisel Austrias, Viinis;
- 2) 10.7. ELAKi aseesimees Jaak Madisoni osalemine Euroopa Komisjoni subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse rakkerühma kohtumisel Belgias, Brüsselis;
- 3) 17.-18.9. ELAKi liikme Urve Tiiduse osalemine ELi stabiilsuse, majanduse koordineerimise ja juhtimise konverentsil Austrias, Viinis;

⁴ Hääletus toimus järgmiste nõukogu istungite seisukohtade üle otsustuses: majandus- ja rahandusküsimuste nõukogu (ECOFIN) (30.11).

- 4) 9.-10.10. ELAKi liikme Oudekki Loone osalemine Euroopa Parlamendi majandus- ja rahanduskomisjoni riigipõhiste soovitude arutelul ja Euroopa Parlamendi põhiseaduskomisjoni Euroopa tulevikuarutelude kohtumisel Belgias, Brüsselis;
- 5) 6.-8.11. ELAKi liige Kalle Palling osales Web Summit'il Portugalis, Lissabonis;
- 6) 8.11. ELAKi liikme Kalle Pallingu osalemine Prantsuse Rahvusassamblee ELi tuleviku arutelul Prantsusmaal, Pariisis;
- 7) 18.-20.11 ELAKi osalemine COSACi täiskogu istungil Austrias, Viinis (delegatsioonis: Toomas Vitsut, Jaak Madison, Barbi Pilvre, Monika Haukanõmm, Kalle Palling, Tarmo Kruusimäe).

ELAKi ja esimehe väliskülalised:

- 1) 30.9.-1.10 kohtusid kolme Balti ja Poola parlamentide ELi asjade komisjonide esimehed Tallinnas, Riigikogus (teemaks ELi eelarveraamistik, EL-USA kaubandussuhted, Brexit);
- 2) 6.9. kohtus ELAKi liige Taavi Rõivas Prantsuse Rahvusassamblee liikme Alexandre Holroyd'iga (teemaks Brexit);
- 3) 25.9. kohtusid ELAKi esimees Toomas Vitsut ja liige Dmitri Dmitrijev Prantsuse Riikliku Avaliku Halduse Kõrgkooli (ENA) delegatsiooniga;
- 4) 24.10 kohtus ELAKi esimees Toomas Vitsut ja liikmed Kalle Palling, Dmitri Dmitrijev Saksamaa Bundestagi ELi asjade komisjoni esimehe Gunther Krichbaumiga (teemaks digitaalne ühtne turg, Brexit, ELi järgmise perioodi eelarveraamistik).

ELAKi esimees Toomas Vitsut kohtus Riigikogus ka Iiri ja Rumeenia suursaadikutega Eestis.

Koostasid:

ELAKi sekretariaadist Piret Valler ja Külli Kapper, 4.1.2019